

Mátraszele ünnepe.

Mátraszele csak egy kis községe a salgótarjáni járásnak, de jelentősége messze túlmutat a kis községek átlagkeretein. Tulajdonképpen lakóinak nemzeti érzése, magyar szíve, gondolkodásának egészséges tisztasága tekintetében. A forradalmak métele nem tudta megromlítani e népet, amelynek ősmagyar erőt kisugárzó egyenes meggyőződésén megtört a bujtotatók minden próbálkozása. E népnek minden életnyilvánulásán mintegy őskori patina rajta van a régi szokásokhoz való ragaszkodás. A zöld erdők koszorúzza kis falu uccáin ma is ősi magyar motívumokkal ékes ruhájú menyecskék járnak napi dolgaik után s a szép lányok vonásain ki-kütközik valami ismertetőjele a pusztákat járó lovas magyar nép arcszínének, test és lélekrendszerének.

Ez a mátraszelei ősi palóc nép őseréjével, minden szép és jó oldalával, teljes lelkesedésével mutatkozott be vasárnap a hősök szobrának leplezési ünnepélyén. Nem volt ez mondván csinált ünnep, nem toborozta senki ide a népet, természetes és hivatott vezetőivel egyetemben, mindenki körülállta azt a szobrot, amely Mátraszele község ősi lelkületét, magyar áldozatkészségét van hivatva megtestesíteni.

A néma fájdalom, de egyben az elszánt tenniakarás ott a szobor lábánál száz szónoklatnál is többet beszélt, többet ígért. Ígérte ennek a népnek a multakhoz hasonlóan minden elképzelhető áldozatkészségét, ígérte magyarsága, fajisága, vallásosságának megőrzését, megtalálását!

Az ünnepség előkészítése a legnagyobb körültekintéssel történt. A kora délelőtti órákban már a körülvevő faluk népe ünneplő ruhákban vonult a nemzeti színű zászlókkal díszes térré, ahol a hő-

sők szobra lepellet borítva állott. Ott volt Kazár, Vizslás, Mátranovák stb. küldöttsége, Salgótarjánból pedig külön vonat hozta a nagyszámú lelkes közönséget. A téren a rendet részint a mátraszelei önkéntes tűzoltóság Benkő Dezső parancsnoksága alatt, részint a mátraszelei leventék látták el. Kapcsoló Tóth Ferenc parancsnoksága alatt, felhangzott az ifjú mátraszelei fuvószenekar vidám indulója a falu szélére, mielőtt a főispán érkezését váró előkelőségek a gyönyörű diadalkapunál gyülekeztek. Ott láttuk az egész ünnepség körültekintő rendezőjét, magyarországi Csékey Sándor főjegyzőt, a Salgótarjáni községbányász egyesület vezetőjét, a Salgótarjáni Községbányász Egyesület elnökét, a Salgótarjáni Polgári Lovászegylet zászlós, formaruhás csapatát Kraft Aladár parancsnoksága alatt, vívő Bertly János szabados vezetője mellett a salgótarjáni 7 sz. kerékpárszövetség küldöttségét Dr. Halyák Zoltán, adóh. főnököt, a vidék papságát, jegyzői karát, földbirtokosait, bírót.

Három ágyulóvész jelezte Dr. Sztranyavszky Sándor Nógrád és Hont vármegyék főispánjának, mint a Kormányzó és kormány képviselőjének érkezését, akiknek autóját Andó Lajos és Péter vezette lovas bandérium kísérte. Kíséretében voltak vívő Czékely István a nógrádi vívőszek kapitánya, Dr. Paczolay Zoltán főjegyző, Veres Zoltán főszolgabíró, Lipnay B. Jenő kormányfőtanácsos gyár igazgató, Köntzky Ferenc városi tanácsnok stb.

A díszkapunál Csékey főjegyző üdvözölte a vármegye főispánját, köszönetet mondva a főispán személyes megjelenéséért, megragadó szavakkal mutatva rá a hősök emlékének Mátraszele történelmi felállításának nemességére.

A főispán érces hangon válaszolt az üdvözlésre. Megköszönte a fogadtatást. Örült, hogy a község ma is a haza és Isten fogalmát tartja elől és nem fogadja meg a hamis álpróféták uszítását, akik a lakosság lelkéből nem tudták kitörölni a hazaszeretet szent eszméjét. Örömmel hallotta, hogy Mátraszele lakóinak magyar lelke ébrednek s nem tűr itt nemzetközi jelszavakat, amelyek megaláztatást írtak meg a magyar nemzetnek. Ide kötelezettségét jött teljesíteni, mert hirdeti, hogy a nép vezetői a természetes és hi-

vatali vezetők legyenek. S ezt nem csak hirdeti, de bizonyítja is midőn eljött s nem mint álpróféta, de őszintén magyar szeretettel és szívet vezetni is akar.

A nagy hatást tett beszéd után Szabó Gizella hadiárva kis csokrot nyújtott át a főispánnak néhány kedves szó kíséretében.

Ezután megkezdődött a tábori mise melyet Szerény Gyula plebánus celebrált fényes papi segédlettel. A mise alatt a mátraszelei és kazári iskola vegyeskara Dr. Varsó Lászlóné igazgató tanító által betanított gyönyörű Mária dalokat énekelt felváltva a Vitezzsal Richard vezette Salgótarjáni Községbányász fuvószenekarának egyházi énekével. Szentmise után Szerény Gyula plebánus beszélt a szobrot, majd gondolatokban gazdag, megragadó szavakkal fűtött gyönyörű egyházi beszédet tartott.

A Salgótarjáni Róm. Kath. Dalárda Róder Alfréd karnagy vezetése alatt énekelt, majd Paczolay Zoltán vármegyei főjegyző mondotta el grandiózusz felépítési ünnepi beszédét. A mostani időjárás hasonlít a magyar éj borúságához, amelyen azonban az első hajnalpirkadás a mai ünnep is a kegyelet, a megemlékezés ünnepe. A leplezendő szobor a férjierények ünnepe, amelyeket Mátraszele 17 hőse is képviselt: a kötelesség teljesítés, bátorság és áldozatkészség. Ha erre gondol, midőn a vármegye alispánjának s vezetőségének nevében beszél a szíve összeszorul, keze imára kulcsolódik, vagy öklöbe szorul. A 12 év előtt kezdett harcban a magyart fegyverrel sohasem győzték le, csak a defektisták, a gyávასágot hirdetők. A szégyenteljes ösztömölés óta pedig nincs e világban sem egy új Simeon, aki e haza keresztjét segítené vinni, sem egy új Szt. Veronika aki a könnyeket letörölné! Három fogalmat jelölt meg, amelynek tiszteletben és szeretetben tartása járhat az el nemzeti katasztrófákkal: Isten, Haza és Király. Az Istenágadás romlásra, erkölcsletelenségre vezet. A hazafiasságnak somnyibevése, a nemzetköziség hirdetése tudjuk mit jelent. A koronás király, a tekinéllytisztetet szinboluma, ebből fakadnak az erények. Felhívja a község minden lakóját, hogy a szoborra kegyelettel tekintsenek s a lehullott leplű szoborhoz megfogható közzöntő szavakat intéz, mint a hazatért hősök szinbolizálójához. E hely legyen a hőskökhöz való felemelkedés helye, ahová imádkozni és sirni járjon mindenki. Legyen intőjel e szobor, Mohács Világos és Trianonra, de intőjel a magyar feltámadásra is.

A nagyhatást tett beszéd után ismét a Salgótarjáni Róm. Kath. dalárda

énekelt egy megkapóan szép precízen kidolgozott dalt, majd Vadkerti Béla választói tanító szavalt a magaszerezte kedves szellemű költeményét a szoborhoz. A Himnusz után a szoborbizottság elnöke Grosz Frigyes főmérnök lendületes szavakkal adta át a szobrot a község előljáróságának, mit Kazinczi Gábor bíró vett át.

Ezután koszorúkat tettek a szoborra a megjelent hatóságok és egyesületek képviselői.

Délben közel 200 terítékes bankett volt az iskola nagytermében, melyen az első felköszöntőt a vármegye főispánja mondotta Magyarországi kormányzója. A mai napon azoknak emlékére ünnepeljük, akik ontudatosan áldozatosan teljesítették kötelességüket. S midőn ezeket a magyarságukért, fajiságukért martírúgot szenvedett hősokeket ünnepeljük, eszünkbe kell, hogy jusszon az a férfi, aki az önfeláldozásnak és hazaszeretetének példányképe Magyarországon: Horthy Miklós. Az ő életére és álmának teljesülésére üritette pobarát. Szerény Gyula Mátraszele és vidékének nevében közzöntötte fel a példátlan népszerűségű főispánt, aki együtt érez a néppel, aki nek nagy lelke úgy hozzá tud férközni a csüggedőkhöz, remény nyújt, vigaszt ad, letörli a könnyeket s magyar hazafias tetteivel munkálkodik a falu népének jólétén. A főispán azonnal válaszolt elmondva egyikét azoknak a híres beszédjeinek, amelynek kiesik az irni akaró kezéből a ceruza, mert a mélyről jött gondolatok tömegének megkapósága s a kifejezés szépsége és egyenessége magával ragad minden hallgatót. Arról szólt, hogy látogatásával úgy látja megértésre talált itt a magyar szó. De azt is akarja, hogy e vidéket ne a föld mélyéről eltörő gázok, de a szabad erdő szuhóságnak szellője ihlessen meg. Reméli, hogy itt sem a bányász, sem a földmivest nem fogják megmetyelezni a megragzó nyílak, amelyek titkos kezük irányítanak, inkább magunk lelkét tartjuk a nyílak elé paizsnak. A példátlan határu beszéd után Kraft Aladár közzöntötte a honvédséget és képviselőit, megjelent urakat, mire Szily Pap Béla ezredes válaszolt. Csékey Sándor Paczolay Zoltán a nagy, lelkesítő, burdízó szónokot közzöntötte mire Paczolay hatalmas beszédben válaszolt alapul véve Oroszország mai állapotát, behizonyította, hogy a kommunizmus, amelytől a szocializmus csak taktikában különbözik mily rettentetes vérüfördöt, nyomort képes alkotni. Fényi Géza a vendégeket közzöntötte, akiknek nevében Szántay István lapunk fele-

Salgótarján és vidéke őskorához.

Írta: Dr. DORNYAY BÉLA
négy vármegyei muzeum v. öre.
(Folytatás)

IV. Zagyva pálfalva. Salgótarjántól délre, a Tarján-patak szűk völgyében fekszik Zagyvapálfalva község, mely régebben három részből állott: Felső- és Alsó Pálfalvából és Andrásfalvából. Az egykori Felsőpálfalva közelében, ott ahol az Alsószánas-felsőpálfalvai keresztvölgy beletorkollik a Tarján-patak fővölgyébe, Salgótarján Nagy-állomástól alig másfél kilométernyire, a 322 méteres domb keleti nyulványán, ma is temető van, melyet a hősök művészi emlékszobra díszít. Ez a hely — tehát a Tarján-patak álluvialis völgye felett húzódó domboldal — ősidők és pedig hosszú évezredek óta, temetkezési helyül szolgált. Nevezetesen már a bronzkor ősember ide temette el az elégetett halottainak hamvedreibe zárt hamvait és pedig igen nagy számban, úgy hogy az itteni bronzkori urnatemető nagyságára nézve — ugy látszik — a mai és felette levő temető is jóval túlszárnyalja!

Tekintve, hogy a bronzkor embere itt halothamvasztó volt, vagyis hogy itt urnatemetőről van szó, természetesen még több halottat lehetett itt aránylag kis területen elhelyezni, mint a középkori és a mai hulla-temetkezés idején. Ez a jelenleg települési földrajzilag annál inkább ér-

dekes, mert ebből kitűnik, hogy itt már a bronzkorban igen sűrű lakosság élhetett. Ez pedig kedvező életfeltételeket — köztük bizonyára nagyobb fogalmat és így az őslagteljesedéseken kívül, még cserekereskedelmet, illetve ipart is — joggal lételezhet fel e helyen.

De már a középkorban is volt itt temető, amit az bizonyít, hogy itt volt a középkori Pálfalva (már 1374-ben Paalfalva, 1482-ben pedig Pálfalva nevével) község temploma, amelynek alapfalmaradványait Mocsáry Antal 1826-ban meg látta és leírta és amelyeket ma élő emberek is láttak meg, köztük pl. az itteni földiek tulajdonosa, Okolicsányi Szeráf is. A felső domboldalon elterülő mai temető és az alatta keletre lenyuló hegyfarkon elhúzódó bronzkori temető közötti hegylabdát ugyanis 1864-ben — a pest-losoncivassat építésekor — a vasúti vágányok számára, elég mélyen bevágták s ekkor számos bronzkori-cserépedényre bukkantak, melyeket a vasut a M. Nemzeti Muzeumnak adott. Ugyanígy tett 1866-ban Pap Károly földbirtokos is. (V. ö. Márton: id. mű, p. 333.) A Salgótarjáni Kb. R. T.-nek pedig Pap Gyula ügyvéd adott egy innét származó, igen szép tokos és fűrés bronzésdőt. A középkori templom még meglévő maradványait (alapfalak és boltívek stb.), melyek körül persze a középkori cinterem is elterült), szintén ezen vasutatvágás alkalmával pusztították el, mint azt a szemtanú Okolicsányi Szeráf földbirtokos tanúsítja.

E bronzkori lelőhely tehát már 6 évtizednél régebb idő óta ismeretes és azóta is többször akadtak itt érdekes leletek, mint azt balasi Kun Árpád kunszentmártoni jószágfelügyelő tanúsítja, de amelyek sajnos elkallódtak, Kun Árpád hívta fel a kunszentmártoni ásatásokat végző régészek figyelmét ezen érdekes urnatemetőre. Erre azután a Nemzeti Muzeum Dr. Hillebrand Jenő igazgató őrt és egyetemi magántanárt küldte ki a sirmező szakszerű feltárássá, 1926. áprilisában. A több napig tartó ásatás mindjárt az első nap gazdag eredménnyel járt. Körülbelül 30 ép urnasírt bontott fel Hillebrand dr., melyekben a szokásos törmelék, föld, hamu és csontdarabkák mellett, a tudományos szempontból oly fontos bronz-mellékletek is szép számmal kerültek felszínre. Így különböző alakú, korongos- és gömbösfőjű tűk, karperecek, gyűrűk, csüngők, egy szép kis tör, gyöngyök, kisebb-nagyobb, feketére égetett és még nem korongon készült agyagedények stb.

Az urnákon kívül legérdekesebbek és valóságos tudományos szenzáció számba mennek azok a laposra csiszolt, jeton-szerű, kerek kis mészak-lapocskák (3 drb), melyek kívül az urnák mellett voltak és amelyekhez hasonló eddig még sehol sem találtak. Unikum számba mennek a bronzkarperecek között azok a szép, sodronyfalonas karperecek is, melyeket Hillebrand dr. ápr. 26-án talált az első urnákban. Az ásatásokat a közeli és tá-

voli környezetből az érdeklődők és kíváncsiak nagy tömege leste rendületlenül tartással, úgy hogy néha még az ásatásokat is akadályozták.

Az eddigi leletek alapján a sírok korát kb. 3000—3500 évesnek tartja Hillebrand dr., ki most dolgozza fel ásatásainak eredményeit. Így természetesen nem akarunk leírásainak és fejtegetéseinek elébe vágni, csupán azt jegyezzük meg, hogy a nagyszámban talált és szebb-nél-szebb s igen változatos alakú urnák közül néhányat az ő szívesége a Salgótarjáni Kb. R. T. és a Salgótarjáni Reál-gimnázium gyűjteményeinek is juttatott, melyeknek Fayl Frigyes barátom művészi kezétől származó rajzát, munkám végén közlöm. Ugyanis a földben még ép, de a nedves földből való kiemelésekor sok apró darabra tört urnák közül is más edényekből Hrozienicsik bányaigazgató türelme és műértő izlése már eddig is többet teljesen összeállított, illetve hűen rekonstruált.

Nemcsak a szakkörök, de Salgótarján r. t. városi közönsége is élénk érdeklődéssel néz elébe Hillebrand dr. zagyvapálfalvai-leletai szakszerű feldolgozásának, amelyek nemcsak neki hoznak majd megérdemelt hírnevet, de amelyek városunk és vidékünk klasszikus archaeológiai-ájára is újabb fényt és dicsőítést fognak árasztani!

(folyt. köv.)

lős szerkesztője választott a nap rendezőségét köszöntve s a megbatott hallgatóságot a szegény hadiárva gondozására hívta fel. Végül Ikonyák Géza a Hadrő nevében szólalt fel.

Amidőn négyóra felé a Salgótarjáni vonat Székvölgy felé a lelkes vendégekkel elindult, az utolsó kanyarodóból visszaneve az egész Mátraszelezből csak egyetlen pont látszott, egy nemzeti színű zászló, amelyet biztatón, lelkesen lengett egy kis ház tetején a szellő. Az utolsó benyomás, az utolsó emlék, az utolsó üdvözlés: egy nemzeti színű zászló. Sz. I.

A júniusi esőzésekről.

Irtai Dr. CIRBUSZ ENDRE főgimn. tanár.

Az elmúlt napokban és hetekben olyan sok eső, olyan szokatlanul nagy csapadékmennyiség hullott le, hogy már sokan panaszosan mondogatják, mikor lesz már ennek vége? Amióta Salgótarjánról északkeletre május 25-én az a hatalmas, a várost is katasztrófával fenyegető felhőszakadás elvonult, állandó az esőzés.

Ennek az okát óhajtjuk most választatosan ismertetni:

Tudjuk azt, hogy úgy az északi, mint a déli félgömbön, így Európa fölött is, általában az északi és déli szélesség 40 fokáig — különösen nyáron — a nyugati légáramlások az uralkodók. Ennek a légáramlásnak a mozgási irányát a meteorológusok a legmagasabban uszó felhők, a cirrus-felhők (bárány felhők, 8—10 km. magasság) vonulási irányából figyelték meg. De magunk is láthatjuk ezt: nálunk mindig nyugat, illetve délnyugati irányból jönnek a felhők, a nyári zivatarok. Azért mondja a magyar paraszt is, megfigyelve a világtájak az arését, ahonnan nyugatról a zivatarok jönnek, „rothadt sarok”-nak.

Ez az említett nyugati légáramlat, amely az északi félgömbön a 40. szélességi foktól felfelé állandóan uralkodónak mondható, hozza Magyarországra is a páradus levegőt, az esőt az Atlanti-óceán felől. Azonban mivel az évi közepes csapadékmennyiség Nyugat felől Keletre, azaz déli irányban csökken és mert hazánk meglehetősen távol esik az Atlanti-óceántól: Magyarországon a kontinentális éghajlat hátrányai (esőtlenségek, száraz hideg tél) általánosságban sajnos érezhetőek, kiváltképpen a gabonatermő Alföldön.

Mindenütt kivétel azonban Hazánkban a legesősebb hónap: a június. Ebben a hónapban esik le a hosszú évek gondos megfigyelése alapján a legtöbb eső. A megfigyelésnek ez az eredménye természetesen nem minden esztendőben következik be. A tény azonban az, hogy csapadékmennyiségben a leggazdagabb hónap a június. Sokak előtt ez talán értelmetlen és úgy látszik, mintha valamelyik őszi, vagy téli hónap „sárosabb” volna. Tekintetbe veendő azonban nemcsak az, hogy május végén, június első felében nálunk a növényzet a legdusabb, a vízfogyasztás ilyenkor a legtetemesebb, hanem az is, hogy mivel a júniusi esők általában gyorsak, hamar lefolyanak, különösen ha a föld már nem bírja beszívni a sok vizet.

A május végi, június eleji nagy esőzések oka az európai kontinenssel geográfiailag összefüggő Ázsia éghajlati viszonyaiban keresendő. Május végére úgy felmelegszik már Ázsia hatalmas pusztaságai — ezek tudvalevőleg sivatagi, száraz éghajlatúak — hogy ott a meleg levegő óriási tömegekben emelkedik fel a cirrus felhők régiójáig. Ez a felemelkedett meleg levegő Nyugatról Kelet felé tördül ki a tenger felé a magasban Japán, Chinai partvidékek, Hátsó-India, Elő-India felett. Ennek a magasban kitördülő meleg levegőnek a helyébe betördül alól a tengernek hűvösebb, de páradus levegője. Betördül egészen a Himalája déli lábáig s ott felemelkedni kényszerülve a felső rétegekben lehül és óriási mennyiségű esőt öntözi a Pandsab és a Hindosztáni-alföld, valamint a a Chinai tengerpart vidékeit. Ez a jelenség a nyári monzun kitérés, amelyek valóságos felhőzuhatókat hoznak Ázsia keleti partvidékeire. Kitérését (bursting of the monsoon) a szentanuk imponánsnak, katasztrofálisnak mondják, a vele járó türelhetlen melegben minden rothad, s az emberek milliói élednek fel és a különböző betegségeket terjesztő mizmakák töltik meg a levegőt. (A pestis hazája) Ez a terület a földkerekség legesősebb helye: Hátsó-India nyugati partján Cserrapundzi, ahol az évi közepes csapadék 33 évi átlag szerint 11.789 mm. óriási vízmennyiség (Magyarországon az évi közepes csapadék 660 mm!)

Ez az eurázsiai kontinensen évről évre

viszataró május végi június eleji monzunjelenség az, amely nálunk Európában is érezteti a hatását a következőképpen.

A nagy ázsiai felmelegedés folytán óriási meleg levegőtömeg emelkedik fel és vonul a tenger felé a cirrus-felhők régiójában. Ezáltal magával ragadja, megerősíti azt a nyugati légáramlatot, amelyik Európa felett is állandóan uralkodik a magas régiókban. Európa fölé tehát olyan levegő kerül, amelyik nyugat felől, az Atlanti-óceánról hoz páratelt levegőt és ez lecsapódva éppen május végén, június első felében — amikor az ázsiai monzun kitérés — bőséges, zivataros hosszú esőzésekkel öntözi Európát.

Ezt a megfigyelést a magyar nép fia is magáévá tette, mert azt tartja, hogy ha június 8-án, azaz „Madárdus napján” esik, akkor 40 napon át folyton esik, vagyis amíg a sebességében megnövekedett uralkodó nyugati légáramlás eredeti sebességét ismét fel nem veszi. Ez az idő az ázsiai monzun kitérésének az ideje.

Nálunk majdnem minden júniusban az erős csapadékválások miatt a hőmérséklet is csökken, sőt az erős esőzés miatt nem is emelkedik oly magasra, mint egyébként emelkednék. Azért van az, hogy a mi nyarunk átlag kb. egy fokkal hidegebb, mint az évnek többi része. Csak amikor az ázsiai monzun megszűnik, akkor köszöntenek be nyár végén, szeptember közepén derült, széleses napok, amikor a hőmérséklet egy-két napra szokatlanul felmelegszik, hogy eredeti szintjét elfoglalja. Ez a vénasszonyok nyara.

Egészen bizonyos tehát, hogy az idén — különösen, ha a múlt kemény telet is tekintetbe vesszük — a monzun Ázsiában nagy erővel, nagy hirtelenséggel tört ki és ez okozza közvetve a mostani abnormálnak mondott időjárás.

Ha a zivatarok, mint május 26-án is nem Nyugatról, hanem más irányból jönnek, annak oka az, hogy a rendszeres nyugati légáramlást ciklonális jelenségek zavarják, amelyek ebben, a nagy folyókban támadó, gyors, muló örvénylésekhez hasonlíthatók. — *)

* Bővebben: Cholnoky I.: A Madárdus napi időváltozásokról; Math. és Phys. lapok XI. évf. 1902, p. 157.

Hírek és különfélek.

Eljegyzés. Molnár Olga Felsőnyék és Kosztolányi István jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Köszönetnyilvánítás. Mindazon kedves ismerőseinknek és barátainknak, akik betegségében sokat szenvedő józsa kis fiunk elhalálása alkalmából velünk együtt éreztek és drága kis halottunk temetésén személyesen is résztvettek, ez utol mondunk hálás köszönetet. Karácsonyi József és neje.

Kápolna felszentelése. A Karancs hegyen lévő állítólag IV-ik Béla király idejében épült kápolna a hívek adakozásából helyreállított. A kápolna felszentelése 1926 évi június 13-án fél 10 órakor fog megtartani. A kápolna bizottság kéri a híveket hogy az ünnepségen minél számosabban megjelenjen zivesséjenek. Kedvezőtlen időjárás esetén a szentelés nem lesz megtartva.

Mátránovák gyönyörű és lélekemelő ünnepe volt folyó hó 6-ikán, melyen vármegyénk főispánja is megjelent. Ekkor szentelték fel a Levante egyesületnek gyönyörű, főhehér, Máriás zászlóját. Az egyházi szertartást Hoffmann Gyula plébános végezte s utána Mattus Andor hitoktató hazafias beszédjében kitért arra, Mária tiszteletre és erényességre buzdította az egybegyűlt levanteket, hogy a zászlóra sohasse szegyen, de mindig díszességet hozzanak. A zászlóanyai tisztaságot Hoffmann Erzsébet töltötte be. A szentelés elvégzése után az iskola udvarán ünnepély volt, melyen a salubeli leányok és ifjak szavallatokkal és élőképekkel vettek részt. A zászlószögek be-

Mi...

Irtai: FEKETE ALFRÉD.

Tarka képzület feszíti vágyunk sátrát,
Várunk lelünk szakadva, kinba..
Véres igazság tolul ajkainkra
És visszaveri egy-egy durva kéz: hátrábról

Nekünk sok mindent el kellene sirni,
Könnytelen, néma, sikoltó panasszal.
Zordon, kétgyertyás, feszületes asztal
Mellét a vádat vértintával írni!

De csak hallgatunk, gunnyasztunk sötétben
Nagy, csodaváró szemekkel az éjben..
S pistogva nézünk olykor szeretszéd!

Pedig mozdul a rög, mely erőnk rejti.
Már rácsodáló fülünk félve sejtí
Az izzó kráter dübörgő nesztét..

verését Dr. Sztranyavszky Sándor főispán kezdte meg, aki erősen magyaros beszédjével a levanteket hősiesség magatartásra, becsületre, lsten és hazaszeretetre, egymás megbecsülésére oktatta. A délután folyamán futóverseny volt a járás bajnoki díjának elnyeréséért, melyen 14 levante egyesület vett részt, 120 levantevel. A bajnoki díjat Mátránovák nyerte el. II. lett a salgótarjáni acélgyár, III. ik Homokterenyé. A verseny után Debreceny Sarolta tanítónő magyar ruhás iskolás gyermekekkel a régi magyar táncokból mutatott be egynehányat mely kimondhatatlan tetszést aratott. Örömmel nézni, az igazi magyar léleknek és érzéseknek felelevenését. Az ünnepély sikeréért a dícsőret Rakvách Rezső ig. tanítót illeti meg.

Meghívó. A salgótarjáni Műv. segédítettek köre f. hó 19-én este 8 órai kezdettel a nagyállomáson lévő régi vámhivatal épületében műkedvelői előadással egybekötött nyári táncmulatságot rendez, melyre az érdeklődőket ezuton hívja meg a kör vezetősége.

Nemzeti Cserkész Nagytábor. 1926. jul. 9—23-ig az úpešti Népszíngeten. A napokban szerény kis cserkészfiúk jelentek meg a tarjáni házakban és ismeretterjesztő célra kis füzetkét nyújtottak át, amellyel a ház urát meghívták a jun. 9—23-ig tartandó úpešti Szunyogsziget Nagytáborra. Csonkamagyarországon ma 25—30 ezer cserkészfiú van. Ok akarják a nevezet napokon bemutatni azt a „jó munkát,” amely nem kevesebb, mint az új nagy boldog Magyarország megteremtése. Ennek a nagy munkaprogramnak a bemutatására hívja meg most a Cserkészszövetség az ország valamennyi lakóját, hogy jöjjenek, lássanak s ha a cserkész eszintet magukévá teszik minden táborlátogató is terjessze az ifjuság között, hogy akkor győzzünk is az ebben a Hazában oly nagymértékben felburjánzott gonosz felett. A cserkész olyan öntevékeny magyar fiú, aki zászlajára a munkára erős testben lakozó jellemes lelket írta. Törvények szerint él és ezt a tiz cserkésztestvérnyét élettelvének önként, jó lélekkel vallja. Új fiútípust jelent tehát az a szó: cserkész: a mai szomorú magyar sorsnak kis lovagja ő, szemben a régi tunya, öntevékenységre képtelen, a munkára csak kénszerrel hajtható fiúval. A magyar cserkészlet célja: emberebb ember, magyarabb magyarl! A fiuk már megkezdtek a feltámasztó munkát, mert az 1924 aug. 17-én tartott Nemzetközi Jamboreen (dzsembori) a versenyző 34 nemzet csapatai között csak Anglia és az Unió csapatai előzték meg a magyar versenycsapatot. Harmadik lett tehát a kis csonkamagyar csapat. A Nagytábor meglátogatni szándékozók részére féláru vasutijegy lesz biztosítva a Nagytábor idejére. Ennek megszerzésére jelentkezni lehet a salgótarjáni Sirály 145 sz. cserkészcsapatok parancsnokságánál, vagy bármelyik cserkészfiúnál, Terjessze kiki a hazafias „jó munkát”
Dr. Cz. E.

Néhány bucsuzó Wabroich Bélahoz. Tisztelt barátom! Az a körülmény, hogy a „Salgótarjáni acélgyári tiszti Casinó története” c. könyvben engem is kegyes voltál megemlíteni s az a körülmény, hogy Salgótarján elhagyod indokolja, hogy én is intézzek hozzád néhány bucsuzót. Mikor Fülekről elköltöztem és Starjában telepedtem meg, a sors összehozott s baráti viszonyba juttatott veled. Jól esett meggyőződnöm, hogy Te azoknak az ifjaknak sorából kerültél ki, akikről Burns eképen ír: „Jungling so hoch studiert, Das alle Weisheit ziert.” E megállapításom ma is legzesebb emlékeim között őrzöm. Neked megfestette a arc-

Amfora...

Irtai: FEKETE ALFRÉD.

Amforám: elkem megtelt illattal,
Kicsap belőlem a kedv szüntelen.
Nagy- messze szálló bus tuba- dalokkal
Önt el a bűvös, tarka érzélem.

Ugy érzem néha, hogy a félvilágot
Átfogja kéjes, pezsgő mámorom
És milliókra hintek lenge álmat
Míg én a kínos gyönyört álmodom.

S míg elpazarlom minden büszke kincsem
Belőled kedves megtelik az ír:
Lényed aranyló ó-borokat szűr.

Kell, hogy amforám nedvét szeretheintsem
Mert ha nem lenne dalaimban csapra
Szelvetné korsóm százezer darabra!

képedet a tiszti casinó, de kár, hogy a lelket nem lehet, miként a testet, vászon megőrökíteni. Ha lehetne s én festő volnék, Spichédet ekként festeném meg: Magas szakképzettségű s széleskörű általános tudásod van. Különben kezeled a tollat s mestere vagy a humornak is. Pályádon szorgalommal működöttél. Nem voltál önző. Altruista voltál. Szeretettel s megértéssel közeledtél azokhoz, kik hozzád közelítettek. Hasznára voltál a hazának és a társadalomnak. És a mi a legfőbb, igaz- vérg nacionalista vagy. Petőfi egy versében megalkotta a férfi ideált. Idézek belőle négy sort: Ha férfi vagy, légy férfi S ne hivatny gyöngye báb, Kit kény és kedv szerint lők a sors idebb- odább.“ Te férfi vagy! Heine, a németek világhírű költője, két részre osztotta az emberiséget barbárokra és hellénekre. Te a hellénekhez tartozol. Ezeknek a magas- sztos tulajdonságoknak szimmetriájában festeném meg a Te szellemi arcképedet. Sok boldog évet kíván s szeretettel üdvözöl igaz hived Pap Gyula.

Évzáró vizga. A salgótarjáni kerület iskoláiban az alábbi sorrendben lesz megtartva az évzáró vizga, melyre az érdekeltek tisztelt Szülőket és Tanügybarátokat meghívja: Az acélgyári iskola igazgatósága. Vizsgarend: a salgótarjáni kerület iskoláiban az 1925-26 tanévben. Június 13.-án d. u. 2—4 ig az ág. ev. növendékek hittanvizsgálja, 13.-án d. u. 4—5 ig a ref. növendékek hittanvizsgálja, 14.-én d. e. 9—12 ig a róm. kath. növendékek hittanvizsgálja, 15.-én d. e. 8—9 ig az I. fú osztag záróvizsgálja, 15.-én d. e. 9—10 ig a II. fú osztag záróvizsgálja 15.-én d. e. 10—12 ig a IV. fú osztag záróvizsgálja, 16.-án d. e. 8—9 ig az I. leány osztag záróvizsgálja, 16.-án d. e. 9—fél 11 ig a II-III. fú osztag záróvizsgálja, 16.-án d. e. fél 11—1 ig a IV. leány osztag záróvizsgálja, 17.-én d. e. 8—fél 10-ig a III. vegyes osztag záróvizsgálja, 17.-én d. e. fél 10—11-ig az V. vegyes osztag záróvizsgálja, 17.-én d. e. 11—fél 1-ig a VI. vegyes osztag záróvizsgálja, 18.-án d. e. 8—1-ig a salgóbányai iskola I.—VI-ik oszt. záróvizsgálja. 21.-én d. u. 5—7-ig az acélgyári ip. isk. I.—VI. oszt. záróvizsgálja, 27.-én d. e. 8 órakor hálaadó istentisztelet, 29.-én d. e. 8 órakor tornavizsga, záróünnepély és a jutalmak kiosztása. Vizsgák alatt k állítas a VI. oszt. tantermében a növendékek összes munkáiból. A vizsgákra a t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja. Starján, 1926. június 9. Acélgyári iskola igazgatósága.

Tekepálya megnyitása Baglyasfalján. Az altszti olvasókör f. hó 6-án táncvígalmommal összekötött tekepálya megnyitást rendezett. Az ünnepély, úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben fényesen sikerült. A saját rádióalapjára 6,500.000 koronát eredményezett. E kitűnő anyagi siker érdekében, a legnagyobb része Kraft Aladár elnök és Krieger Béla pénztárnoknak köszönhető, kik fáradságot nem ismerve, házról, házra járvá szedték össze önkéntes adományból a szebbnél szebb nyereménytárgyakat. A vendégek a késő éjszakáig igen kedélyesen mulattak a gyönyörű szép kaszinóudvaron. A jó hangulathoz nem kis mértékben járult hozzá a Tussay bácsi által a szabadban készített malacpörkölt, miből esti nyolc órakor egy fél órai idő alatt másfélszáz adag fogyott el. A mostanában olyan zavaros időjárás is megemberelte magát erre a napra, s a meglelt szépszámu vendégek egy minden képpen jól eltöltött estély emlékeit vitték el magokkal.

A mátrászelei hősök szobra leleplezési ünnepén történekről más helyünkön emlékeztünk meg, itt meg

Munkáslevél.

Az elnyomóródsági elmélet.

Sok mindent, jóformán senmit sem ért meg az ember a munkásmozgalomból, helyesebben a munkásvezérek taktikai huzásából, ha az elnyomóródsági elmélet tanát nem ismeri. Annnyira lényege ez a kegyetlen tan a marxizmusnak, hogy csak befenntesek ismerik, a munkások előtt pedig érthető okból ovatosan titkolják. É tan röviden a következésképp fogalmazható meg: az új proletár társadalom csak a mai társadalom romjai után épülhet fel; ezt a rombolást a forradalom fogja elvégezni, forradalmat pedig úgy kell csinálni, hogy nyomort teremtsünk.

Különösen hangzik ez a munkásülnek, Szerkesztő Uram, de — sajnos — tényleg benne van a programban. Való tény az is, hogy a mi szocialdemokrata agitációnk csak látszatszikerekre törekszik, amelyekkel a rövidlátó munkást megnyeri és nyájmódra szakszervezetbe tereli, alapjában azonban sohasem törekszik népjóléti törvények és intézmények alkotásában segédkezni. Neki ugyanis nem a népjólét, hanem a nyomor a szövetség-társa, amely közelebb hozza a proletárforradalmat. Egész biztosan jobban örvend a vezérkar egy rosszul rendezett és balsikerrel végződő többhetes sztrájknak, amely rengeteg pénzt szed ki a szenvedő munkásnép zsebéből, mint pl. egy előnyös bérszerződésnek, amely jólétre juttatja egy-egy ipartelep lakóit.

Most már világosan látom mindezt és érthetőleg nagy miatta a keserűségem, mivel becsapott munkásnak érzem magam. Mióta ugyanis a pártprogram mezőin gyűjtöttem csokorba az eszmevi-rágokat ingerülten látom, hogy egész szocialdemokrata káténkon vörösfonálként hozódik keresztül egy zseniális gondolat: a becsületos őszinteség teljes hiánya.

Ennek természetesen nagy oka van, szerkesztő Uram! Ha ezt mondanám a legyekcskének: szálj ide kedvesem és szépen oda fogsz ragadni, mert ami a papíron csillog, az korántsem mézecske, hanem ragacsos édes méreg, — a rut legyekcske gunyosan kinevetne engem és leaszálna, sőt céltalozs köhintéssel a többi legyekcskét is figyelemzintetné.

Éppen így, ha megmagyarázhatnám elvtársaimnak, hogy a programnak sarkalatos pontja az elnyomóródsági elmélet (Verelendungstheorie), senkitem maradna szocialdemokrata. Borzadjék, Szerkesztő Ur! — mert magam is borzadok látván, hogy jól képzett népdemagóggjaink pompás uszító beszédekben következetesen elfeledik ezt emlegetni. Pedig úgy tudnak dobálózni a mázsásnak látszó jelszavakkal, mint vásári zsonglőr a papírmosó gofjokkal. Igazságézetemet azonban mélyen sérti ez a férfiatlan börtönfalazás, tehát jelen soraimban napvilágra rántom a vakondokot, hogy belenzhessünk görbeállásu szemébe.

Nekünk szocialdemokratáknak — nyíltan bevallva tehát — szent célnak a ma fennálló társadalmi rendnek a nyomor segítségével való légberőpítése és azután a gyűlöleten alapuló könyörtelen osztályuralom felépítése. És van azon valami jóízűen kacagni való, hogy érettségfontolású munkások, sőt higvelejű burzsuajok is — bár a kommün alatt ismerkedtek már szomjas oroszjáknörmeinkkel — semmit sem okulnak, de kacérkodnak velünk. Pedig a forradalomra minden józan

embernek haragudnia kellene, mert sohasem hoz jót. Eszembe jut Paul Bourget mundása: „Minden forradalom rablás, melyet álmodozók kezdenek, intrikusok folytatnak és gazemberek fejeznek be.” A marxi tannak ellenben más erről a véleménye. Szerinte azt kell tüzzel-vassal kikényszeríteni, hogy elszegényedjék a társadalom. Erre a célra igen jó a csonka-haza, az ország becsületének ürres vitákkal, frankügyekkel való aláásása, politikai sztrájkok rendezése. Közben megmozdul a marxi fajvédelem másik ága, a minden pénzt és vagyont magához szírpantó bankokrácia, továbbá a jóhiszemű magyarságot csendesen elaltató liberális sajtó napi adagolása. Mindez többször ismétlődik és kész a pakli. Ha aztán üres a gyomor, ha a rongyokban didergő munkás megtanul gyűlölettel dülllet szemekkel üvöltölni és rombolni, akkor jöhet Kun Béla, Szamuely és a többi a királyság átvételére.

Van azonban a dologban más felháborító is. Az tudnillik, hogy dicső vezéreink igen szabályellenesen viselkednek. Ugy illenek, hogy ők legyenek a példaadó elnyomóródság és elsők a magántulajdon utálásában. De ime mik történnekl Bébel főbálványunk végrendeleti hagyatéka 1 millió aranymárka volt, Buchinger elvtárs többszörös háztulajdonos lett, a parlamenti frakció autóján jár Pesten (és nem rongyokban gyalog), egy közülük való képviselőről pedig megírták a lapok, hogy a legnagyobb lakásingés idején hatszobás lakást járt ki magának s e súlyos vádat a proletárképviselő meg sem cáfolja.

Szörnyű visszasságok és nagy dolgok ezek Szerkesztő Uram, de mégis elhatároztam, hogy sem magam nem emésztsem, sem a fejem nem töröm miattok. Arra az álláspontra helyezkedtem, hogy csinálja mindenki a maga politikáját s menjen a saját esze után. Részemről ugyanis véglegesen elintéztém az elnyomóródság ügyét. Tanultam vezéreinktől (remélem nem veszik rossz néven tőlem) és most már senki szavára, semilyen elmélet kedvéért nem vagyok hajlandó elnyomóródsági. Hogy a többi munkástevő mit csinál és hisz-e még mindig vakon a párt sajtó kiváló oktatásának, ahhoz nekem semmi közöm. Szomorú tapasztalataim vannak s azok tanulságából élek. Mikor már egyszer megvalósult a földön a kommunista proletármennyország, akarva nem akarva az eszme szerint éltém és elnyomóródság egészen le a gerstliig és töklőzékig és sorba álltam naponta egy cigarettáért. Csodálatos, hogy nem lettem boldogabb, sőt csaknem padra került a bőröm. Sokkal életrevalóbbak és eszebbek voltak a szovjetház népbiztosai, akik bor közt dözsöltek, más szeszivót ellenben forradalmi törvényesség elé állítottak.

De ne szólj szám, nem fáj fejem. Megállapítom, hogy nincs igazság a földön és ha van valami nagyon kétszínű és nagyon hamis dolog a marxizmus rendszerre az. Ezekután nincs más hátra, hogy keserveset és nagyot sóhajtok, mint a paraszt a patikában. Vigasztaljon meg édes Szerkesztő Ur!

Vagyok változatlan tisztelője:
Tarjáni András
felvilágosult fémmunkás

sokat szenvedőt Szűz Mária ő Pátronánk Ó, ne hagyd el szegény hazánkl

A karancsi kápolna fölszenteléséhez, a Salgótarjáni Polg. Lövészegylet és a Kárpát Egyesületet azon tagjai, akik Szentkutra nem mennek, vasárnap f. hó 13-án reggel negyed 7 órai vonattal indulnak Somoskőújfalura. — Tömeges részvételt kér az Egyesületek Vezetősége. —

Színház. A színházi szezon immár a befejezéshez közeledik. Az utolsó előadás a Mozgószínház helyiségében 20-án vasárnap lesz, 22-én kedden, 23-án szerdán és 24-én csütörtökön az acélgári olvasóegylet termében fejezi be végleg itteni színejét a társulat. — Hétfőn 14-én nagy szenzációs előadás lesz a színházban. Ugyanis ezen az esén kerül színre „Az elvő férj” a Vigasztalhoz az idén óriási sikert aratott a most is sorozatos előadásokban színrekerülő szenzációs vígjátéka. Erre az előadásra nagy nebézségek árán sikerült a színháznak megnyernie Miklósy Klárit a székesfehérvári színház kiváló tagját, aki ebben a darabban is óriási sikereket aratott Faragó szintársulatánál. Az

egészen újszerű darab Jávör rendezésében kerül színre s főszerepeit Miklósy Klárin kívül özv. Miklósy Gáborné, Miklósy Juliska, Jávör Ervin, Sólyom Gyözö Horváth László és Hevesi játszáék. Erre az előadásra a nagy érdeklődés miatt a jegyeket már 13-án vasárnap is árusítja a színház pénztára.

Panaszlóda. A Luther Szövetség elhatározta, hogy a közönség részéről tapasztalható sok-sok panasznak a lehetőség szerint való orvoslására, minden szombaton este 6—8 óráig díjtalan utbaigazítást, felvilágosítást nyújt a város házában a számvevőségi irodában Figus Béla h. főszámvevő.

Szülői értekezlet. A bányatelepi 145 sz. „Sírály” cserkészcsapat a bányatelepi elemi iskola emeleti termében, f. hó 12-én, szombaton este 7 órakor szülői értekezletet tart. Felkérjük a szülőket, hogy lehetőleg teljes számban jelenjenek meg. Parancsnokság

Négerestély. Ma szombaton este 8 órakor az acélgári olvasóegyletben nagyszabású négerelőadást tartanak, a dalárdisták, Az eseményzamba menő, szokatlan műsor az előjelek szerint igen sok nézőt fog vonzani. A kedélyes négerestnek örül a mulatni vágyó közönség, mert a multból ismeri a kedves zenéjü dalokat, exotikus öltözködéssü négerreket, a tipikus angol nevü szereplőket. Helyárak: 15, 12 és 10 ezer korona.

4 km. mezeli futóverseny Mátranovákön június 6-án. Eredmények: 1) Mátranovái L. E. 92 pont 2) Acélgári L. E. 105 pont, 3) Homokterenyei L. E. 149 pont, 4) Sámsonházi L. E. 160 pont, 5) Hirschgyári L. E. 181 pont, 6) Kisterenyei L. E. 204 pont. Egyénileg: Tóth Géza Levente Mátranovák 14 p. 25'2 mp. Indult 124 levente: 20 percen belül célba ért 79 levente. A járás vándordíját 1926 évre Mátranovák nyerte.

Egy ébredő begyéből A hősök emlekkünnepén láttunk mindenféle iskolából leventéket csak egyből: a helybeli böcher iskolából nem?! Pedig szemre való csapatot lehetne összeállítani azokból a kerék, bársonykalapos fiukból, akik arról ismeretesek, hogy olyan nyelven beszélnek, amelyhez, sok nyál kell, meg arról, hogy a rettentő erejü. Sámson üstökéből egyedül ők örökölték egy-egy pár gondörtelt fürtöt. Azt a kutyafáját! Hát ezek nem magyarok??

Hölgyek figyelmébe! Modern kiállítású gumifűzőt, kiváló orvosok által elismert szabású haskötőt, egyenestartót csipőformálót készit mérsékelt árban Weiszbergerné. Salgótarján, Erzsébet-tér 476. szám.

Köszönet.

Utóhang az Urnapi Levente torna-ünnepélyről.

„A Magyarok Istene úgy rendelkezte, hogy az Ó napján — Urnapján szép idő legyen, — hogy a válnakzó Magyar Leventék ünnepéje a siker jegyében legyen az emlekek tár házába...

„...És lön gyönyörű szép idő”. Mert a Hatalmas Ur úgy látta jónak, hogy a magyar ifjuság nemes munkáját ne zavarja s végtelen kegyelmével megengedte, hogy rabszolgái eljássák azt a színjátékot amely a magyar vér lükítéséből ered.

„Oh Uram, leborulunk érdemtelen fiaid a Te nagy színed előtt és hálát imádkozunk véteien Kegyedért... Hozsanna Hozsanna... Hozsanna...”

„Azután pár embereknek mag akarjuk köszönni azt a meleg érdeklődést azt a hatalmas páratlan támogatást, mely talpra fogja állítani ama kis hitűek akiknek minden vállalkozásban első gondolatuk a „nem siker!”

Mi láttuk, hogy ott ahol magyar szívek dobognak ott nincs sikertelenség, mert az akarat leküzd mind azon földi akadályokat amit, csak emberek állíthatnak.

S mikor mi egymás kezét megfogtuk, hogy közös erővel, — akaratlanul — megrendezzük ezen szép ünnepélyt, éreztük, hogy a jó Isten végtelen kegye mellett nem rájtunk mulik a sikertelenség.

De mi a biztos siker tudatával indultunk a válnakzatn Istenbe vetett hittel, hogy a Magyarok Istene felemeli a nemzetit öntudatra ébredő magyar ifjut — megmutatja — a magyar igazság örök fátyla fénye mellett az utat amelyen a magyarnak, a magyar Leventének halapnia kell.

„Igy jutunk a csillagokhoz” — És mégegyszer köszönnük a támogatást, a részt vétet az érdeklődést a fáradságot, az együt érztést, s mert csupán lelki erkölcsi gazdaságra vagyunk, s nincs egyebünk mint hazafiasan gondolkozó becsületos magyar lelkünk, nem tudjuk hálánkat másképp leróni, mint avval az igérettel, hogy a megértőknek — viszont szolgálata — rendelkezésre állunk. A megértőknek...!

Salgótarjáni Leventék.

ÉRTESETÉS!

Értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy a városi uszoda mellett lévő

sportliget vendéglőt

f. hó 12-én szombaton megnyitóm. Ünnepélyes megnyitás f. hó 20-án vasárnap.

A nagyérdemü közönség szíves pártfogását kérve maradtam tisztelttel

Tóth István
vendéglős.

A nyomorenyhitő akció.

Csütörtökön (f. hó 10-én) került ki-osztásra Dr. Vass József népjóléti miniszter nagylelkűsége folytán városunk és a vidék szegényei között a 3-ik wagon liszt. Az Orsz. Vörös Kereszt-Egyesület jóvoltából újabb 17 métermázsza szalonna, 2000 drb. szappan, 2000 drb. gyermekruha. Az egész akció lebonyolításával a népjóléti miniszter a Vörös Kereszt-Egyesületet bizta meg, melynek részéről Lukács Sárolda alelnöknő és titkárnője irányítják a nagyjártasságot és tapintatot igénylő elosztást, városunk néhány agilis uriaszonyának segítségével.

A sok ezer asszonynak láttára, akik a város háza gazdasági udvarában gyülekeztek, szorongó érztés fogta el az embert.

Elsősorban a nincstelenségnek, a nyomornak a látása. Aztán együtt örülni azzal, aki a vöröskeresztes csomagot már kézhezvette. Hallani az uccán lévő méltatlankodását, akik nem ismerik el, hogy tőlük is vannak koldusabbak s holmi jogokat emlegetnek az ajándékhoz, mely elvégre nem tarthat állandóan.

Meg fog szünni az ingyen élelem, komolyabb gondolkozásra kell hogy késztesse az embereket s talán be fogják látni, hogy talán a munkához van joguk első-sorban, talán ennek követelésénél lehetne jogukat emlegetni.

Vizsont azonban ez nem azt jelenti, hogy nagyon válogassunk a munkában.

Mert gondoskodott a város polgármestere munkáról is, de bizony nem nagyon becsülték meg ezen fáradságot azok, akiknek érdekében történt.

Aztán eszünkbe jut, hogy sokan azt hiszik, hogy ezt a sok ajándékot holmi szakszervezet, vagy párt juttatja városunk szegényeikhez, ne felejtjük el, hogy ezen ajándékot a legszegényebb, a legtönkrementebb, a legjobban agyonzúzott, kifosztott csonka Haza, nemzet, állam juttatja az ő szegény gyermekeinek kezeihez, az az állam, amely nem fizet busás osztalékokat, busás nyereségből, amely csak felelősségteljesen dolgozni kénytelen, elismerést, hálát nem kapva és nem is várva!

Ne felejtjük el, hogy mégis csak jó az a haza, mert a nemzetközi alapon álló társaság hiába fordulna támogatásért a jólétben fuldokló, gazdag külföldről, azok mosolyognának a magyar munkás vergődésén!

Ilyen és hasonló gondolatok támadtak bennünk, amikor a vöröskeresztes csomagokkal a város minden része felé, mosolygó, jökedvő arcu embereket láttunk ballagni.

Sajnáljuk őket és szeretjük őket, mint magyar testvéreinket, de fáj, hogy csak az ellenségnek hisznek a nem tudnak a jóbarátnak hinni, aki bizony ha keveset ígér is, de többet tesz, mint az a sokat ígérő ellenfél!

Az Égő Oroszország.

Huszár Károly szenzációs új könyve.

A magyar könyvpiacnak jelentős eseménye van. E héten került ki a sajtó alól ennek az évknek legnagyobb stílus politikai műve. 336 oldalon 44 eredeti illusztrációval díszítve Huszár Károly volt miniszterelnök könyve, felöleli az egész orosz problémát és a bolsevista világforradalom történetét. Nem száraz és unalmas lexikonadatok ezek, hanem az érdekesítő regény izgalmával ható hiteles és tudományos megállapítások a szovjet-pokrokról. Nálunk ismeretlen tények hosszu sorát tartalmazza ez a kiválóan értékes és mindenekfelett hasznos mű, amely eredeti kutforrások alapján készült. Színes, élvezetes, határos és hű képet kap az olvasó a vergődő Oroszország multijából és borzalmas jelenéből. Az egész világ-irodalomban nincs hasonló összefoglaló mű az orosz eseményekről.

Mintha csak a szemünk előtt vonulnának fel a régi dicsőséges cárok, a nagy orosz írók az ő prófétai szerepükben, a dorbézoló nemesek, a forradalmiságból sportot csináló intelligencia, az összeesküvő diákok bombavető társaságai, az ortodox papok élete, az orosz muzsikovok, az orosz diplomaták, Raszputin, Tolsztoj, Lenin, Troczki, Kolesak, Wrangel és a megvadult muszka néptömeg vandál horadai. Még magyar író ilyen közel nem létezik hozzánk az orosz népet, a földalatti Oroszországot, az egész elsőlyedő régi cári világ társadalmi életét. A forradalom szenvedélye és dühe ugy perreg le a szemünk előtt, mintha csak egy drámai filmet néznénk végig.

Az orosz népmilliók szörnyű tragédiájának megrázó képe tárul elénk, mintha csak a pokol kapui nyílnának ki. Nem a felületes riporter fürge tolla alól került ki ez a könyv, hanem a gyakorlati államférfi, a modern szociológus, a népmozgalom tapaszttal vezére írta meg csodálatos felkészültséggel korunk legnagyobb eseményét a világforradalmat. Egy elpusztított kultúra viaszatlan képe tárul elénk e hasábkőről és a modern emberiség vergődő lelkének jajsava hallatszik ki minden sorából, a világhistoria legvéresebb vágóhidjáról, a Szovjet-Unióról.

Nem hiányozhatik „Az Égő Oroszország” egyetlen művelt magyar család asztaláról sem. Politikuskok, tisztviselők, hitszónokok, tanítók, írók, közgazdászok kimeríthetetlen adathalmazt találnak benne. Minden oldalom hatalmas tanulások kínálkoznak a magyar közélet számára. Megrendítő igazságok tárulnak fel az olvasó szeme előtt. Aki egyszer elolvasta az orosz uri családok pusztulásáról, a kommunista iskoláról, a vörös terrortól, az ellenforradalomról, a hadifoglyok kálváriájáról, az orosz éhínségről, emberévökről, gyermekbanditákról és gépmézőkről szóló hatalmas fejezeteket, az soha többé el nem felejt. Mintha hálgyog hulana le az ember szeméről, amikor leleplezi a könyv a pánszláv diplomácia és a kommunista világösszeesküvés intím titkait.

Bámulatos szakavatottsággal veszi bírálat alá Huszár Károly a jeles keresztény publicista a szovjetállam politikai és gazdasági életét és megdönthetetlen adatokkal mutatja ki a bolsevista kísérlet tökéletes gazdasági csődjét. A gazda, a munkás, az iparos, a tisztviselő, a tanító, a pap kétségbevonhatatlan adatokat kap a szocializált orosz közgazdasági élet rejtelmeiből. A misztikus orosz szekták és a megvadult embercsorda rombolása oly realizmussal van megörökítve, hogy szinte magunk előtt látjuk őket és a szemünk előtt vonulnak el a világforradalom fanatikus gyujtogatói, amint nemcsak Európát, hanem Ázsiát is lángra akarják gyujtani. A magyar politikai irodalom legértékesebb adalékai közé kell soroznunk a könyvnek azt a részét, amely a csehszlovák állam megalakulását és a cseh légiónak orosz földön való garázdálkodását leplezi le.

Ismerni kell ezt a könyvet mindenkinek, akinek kedves halottja piben az oroszországi jeltelen sírokba. Olvasni kell ezt az összefoglaló historiai munkát mindenkinek, aki mint hadifogoly ott járt valaha a véres tájakon. Gondos szűzők, akik ugy akarnák kiereszteni felnőtt gyermeküket az életbe, hogy a nagy szocialis küzdelmekre fel legyenek vértelve, ne mulasszák el Huszár Károly könyvét sürgősen megvásárolni családí könyvtáruk

számára. Egy életre való bölcsességet és a legnehezebb kerkérdésekben tiszta és világos irányítást kapnak. Az Égő Oroszország tanulságos fejezeteiben. Aki igényt tart arra, hogy művelt embernek tarítsák, annak tudnia kell, hogy mi történik az emberiséggel. A feletet Huszár Károly grandiozus felkészültséggel megírt gyönyörűen kiállított kötetében lehet megtalálni.

Minden könyvtárban nélkülözhetetlen Az Égő Oroszország című mű. Iskolák, kaszinók, népkönyvtárak, gazdakörök, ipartestületek, olvasótermek legkapósabb olvasmánya lesz. Aki nyaralni megy, ennél élvezetesebb, hasznosabb és lebilincselőbb könyvet nem vihet magával.

A mű ára 150.000 korona. Kapható minden könyvkereskedésben. A Dante könyvkiadónál (Budapest, VI. O. u. 27.) négy havi részletre is megrendelhető.

Meghívó

„Salgótarjáni Építőmunkások Termelő Szövetkeze

1926 évi június hó 20-án (vasárnap) d. e. 11 órákor, a szövetkezet irodahelyiségében (Salgótarján Főucca 407 sz.) tartandó, évi

rendes közgyűlésére

ezennel meghívja a szövetkezet t. tagjait az Igazgatóság

Tárgyszorozat:

1. Igazgatóság jelentése az 1925 évi üzleteljárásról.
2. Felügyelő bizottság jelentése.
3. Határozat hozatal az 1925 évi nyereségről.
4. Az Igazgatóság és felügyelő bizottság felmentéséről határozathozatal.
5. Üzletvezetők szerződtetése.
6. Cégjegyzők kinevezése.
7. Indítványok.

Vagyonmérleg: Vagyon:

- 1) Készpénz kor. 236900.
2. Szerszám és anyag készlet K. 10080000.
3. Adósok K. 13,656.473.

Teher:

1. Alaptőke K. 4.550.000.
2. Tartalék tőke K. 119.373.
3. Hitelezők K. 17.680.000.
4. Nyereség 1925 dec. 31. K. 1624000

Eredmény számla:

1. Veszteség: Munkabérékért K. 60.707.840.
2. Anyagokért K. 136.781.660.
3. Betegségélyző K. 2.131.500.
4. Postaköltség K. 138.600
5. Iroda szerek K. 976.200.
6. Nyereség 1.624.000.

Salgótarján, 1925 december 31.

EGY MEGOLDOTT PROBLÉMA

TÁPUS KEVÉS ALKONHALL

NEKTAR
GYÓGYTÁPUSOR

ÜDÍT DE NEM BÓDIT

ORVOSOK AJANLJÁK!

TÉGLA

és tetőcserép

a legolcsóbb napiáron, tetés szerinti mennyiségben kapható.

Osztróvics féle tégl és tetőcserépgyár bérlete.

Salgótarján.

TÉGLA

289/1926 végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében

ezennel közhírré teszi, hogy a salgótarjáni kir. járásbíróságnak 1926. évi 846/2 számú végzése kévetkezében Dr. Pásztor Géza ügyvéd által képviselt Hungaria Egyesült Gőzmalmok Karczagi Malmtelepe. javára 374 200 kor. s jár. erejéig 1926. évi április hó 8. n. foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 10.000.000 kor.-ra becsült következő ingóságok u. m. üzletheberendezés, a Schashter és Erdős, Ditrlich és Gottschligger, Hutter József, Weisz Manfréd, Galvann Villamossági rt. Szabó Géza, Franck Henrik és fia r.t. és Klein L. Márkus javára is nyilvános árverésen eladatlak.

Mely árverésnek a starjáni kir. járásbíróság 1926-ik évi PK. 1773/ számú végzése folytán 374.200 kor. tőkének 1926. év január hó 1. napjától járó 18% kamatai 1/2% és eddig összesen 131.500 kor.-ban bíróilag már megállapított költségek erejéig Salgótarjában a vhtást szenvedett üzletében 1926. évi június hó 18-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni

szándékozók ezennel oly megjegyzzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a leg többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le-és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Salgótarján, 1926. évi május hó 28. Török

kir. jbrósági végrehajtó.

Árverési hirdetmény

Közhírré teszem, hogy Salgótarjában a nagyállomáson levő rakodó területen 1926 évi június hó 17-én d. e. 10 órákor egy waggon éper farónk kir. közjegyző közbenjötté mellett — a késedelmes vevő veszélyére — nyilvános árverésen el fog adatni.

Salgótarján, 1926 június 2 napján. Dr. Gádor Ferenc ügyvéd.

Nagybecsült Hölgyeim és Uraim

további

ÁRZUHANÁS

csak az udvarban, cím Olcsó Mararadékvásár
Budapest, Király ucca 32.

Alapítva 1895 év.

Schifon, voile, divatgrenadin, színes crepp, sima delén, nyers mollinó métere 8.900 kor. U.m. testő, vagy karton 12.000 kor., delen, vagy mosolt vászon 11.000 kor., angin, vagy kanavász 3 000 kor., oxford, vagy zephir 15.800 kor., selyemfényű cloth 22.000 kor., sima liberty 18 800 kor., női schottis, vagy pepita szövet 25.000 kor., duplaszéles női szövet minden színben 29 000 kor., sötétszürke öltönyanyag 50.000 kor., 140 cm. fézfiszövet 66.000 kor., duplaszéles gyapjuvoile női szövet 49.000 kor., duplaszéles gyapju scheviot szövet 69.000 kor., crepp maroquin 6.900 kor., eponge 19.000 kor., crepe de chine 69.000 kor., szalmazsák 56000 kor., virágos vattapaplan 184 000 kor., egy garnitúra 2 ágy egy asztalterítő összesen 250.000 kor., pohártörő. vagy deléndő 9.800 kor., törülköző 11.800 kor., 2 m. hosszú fehérített lepedő. vagy fehér étkészabrosz darabja 59 000 kor., kész paplanlepedő 98.000 kor., zsebkendő 3.500 kor., himzett női ing, vagy nadrág 8.900 kor., duplagalléros színes férfing darabja 59.000 kor., rövid alsónadrág 23.000 futószőnyeg 28.000 kor., további női, vagy férfi gyapjuzsövetmaradékok minden elfogadható árban,

Postal rendeléseket lekllásm-etenen teljeitünk.

Michelin Pneu

gyári lerakat
motor és kerékpár
autófelszerelések legversenyképesben
Nagy József, Budape
VI. Andrassy-ut 35.st,
Telefon: 21—97.

ÓVÁS! Az „AEROXON” mézes-szalagos légyfogó a szeggel 20 éve változatlanul a világ legjobb légyfogója. — Hossza 1 méter, szélessége 4 és fél cm. Az utazatok egy része 65, mások pedig 75—80 cm. hosszúnak és ezek egyrésze egy centiméterrel keskenyebb. Az „AEROXON” a legnagyobb hőiségben is megtartja 4—6 hétig a fokigépeséget és nem folyik le a szalagról. A utazatok közül sok lefolyik és már néhány nap után száraz. — Az „AEROXON” jebb de nem drágább, mint a silány utazat. Követelje tehát saját érdekében az „AEROXON” légyfogót. Mindenhol kapható. Utaztatot utasítás vissza.

Magyarországi Felárusító:

Tolnai János Jenő

Budapest, VI. Szandy utca 73.
Telefon: L. 970 30.

Hirdessünk:

A MUNKA

Politikai hetilapban!

Anyák ingyen kapják!

a most megjelent

Anyák tanácsadóját

32 oldalas füzet, mely tartalmazza:

1. A csecsemő gondozása és táplálása.
2. A csecsemő táplálása az elválasztás után
3. Az elválasztott 9 hónapos gyermek napi étrendje.
4. A gyermek táplálása 1 éves kora után.

Kérjen levelező lapot!

„Emberbarát”

Budapest, X., Maglódi-ut 17. sz.

Értesitem

Salgótarján és vidéke n. é. közönségét, hogy

Kárpitos és fényező

műhelyemet f. év június 1-től jelenlegi Fő-ucca 305. (Hohhauser féle ház) alól, Új telep 5 sz. (Zagyvai rakodóval szemben) saját házamba helyezem át.

Készítek mindennemű kárpitos és fényezőmunkát, úgy mint diványokat és szolonokat, ágymatracokat, ágybetéteket, ablakfüggönyöket, butorok, székek, fotélek kárpitozását, mindenfajta bőr munkát, teljes uriszoba berendezéseket, hintó, hajtókocsi és egyéb fényező munkákat, valamint mindenféle javításokat és átalakításokat. Kivánságra házhoz is megyek.

kiváló tírtellett:

Gyulai Géza kárpitos és díszítő.